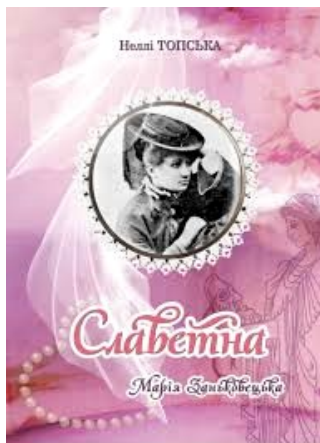

Топська, Н. Славетна. Марія Заньковецька. – Київ : ТОВ «КТБ «Альфа», 2020. – 64 с.

Статті з періодичних видань:

Андрієвський, Л. Найяскравіше світило українського театру / Л. Андрієвський // Українська культура. – 2017. – №4. – С. 67-73.

Бабанська, Н. Актриса Марія Заньковецька в Києві / Н. Бабанська // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2010. – №8. – С. 4.

Багряна, А. Буду актрисою! / А. Багряна // Світ дитини. – 2016. – № 1. – С. 6-7.

**Комунальний заклад
“Запорізька обласна бібліотека
для дітей “Юний читач”
Запорізької обласної ради**

**69006
м. Запоріжжя
вул. В. Лобановського, 14**

**Телефони: (061) 236-85-62
236-85-63
236-86-27
236-86-49**

**Ел. пошта: zobd@ukr.net
Сайт: <http://zobd.zp.ua>**

**Комунальний заклад
Запорізька обласна бібліотека
для дітей “Юний читач”
Запорізької обласної ради**

**“Для мене театр – перш за
все й після всього – храм... Я
не можу грати те, чого не
розуміє серце”**

**ПЕРЛИНА
УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ**

**Біобібліографічна
довідка**

**До 170-річчя від дня народження
Марії Заньковецької**

**Запоріжжя
2024**

Марія Костянтинівна Заньковецька увійшла в історію театру як видатна українська трагедійна актриса, яка в своїх сценічних образах уособлювала символ української жінки. Вона була окрасою національної театральної сцени на зламі XIX-XX ст., працювала разом з М. Кропивницьким, М. Старицьким, М. Садовським, П. Саксаганським, І.

Карпенком-Карим, брала активну участь у становленні українського театру.

Народилася майбутня зірка театру 23 липня (4 серпня) 1854 року в селі Заньки на Чернігівщині у родині повітового судді Костянтина Костянтиновича Адамовського та міщанки Марії Василівни Нефедової, була п'ятою дитиною у сім'ї. Талант майбутньої актриси проявився ще з ранніх літ. Вона із задоволенням брала участь у сімейних концертах та аматорських спектаклях, мріяла, що виросте й виступатиме на сцені.

Десятилітню Марійку віддали на навчання до приватного пансіону пані Осовської у Чернігові, який славився високим рівнем викладання. Дівчина була сумлінною ученицею, але понад усе її вабили уроки музики і танців, саме там вона могла вповні проявити свої артистичні та творчі здібності. Першу свою роль – дівчинки-сирітки з казки “Дочка Кашея” їй дав Л. Глібов, який очолював драматичний гурток чернігівського пансіону. А викладач російської словесності М. Вербицький попросив Марію, аби вона прочитала на уроці монолог Антігони - доньки ліванського царя Едіпа з трагедії Софокла.

Учениця настільки увійшла в цю складну драматичну роль, що вчитель був приголомшений і приємно вражений. І тоді він

зважився на досить ризикований на ті часи крок: на наступний урок приніс і подарував «Кобзар» Т. Шевченка, колись підписаний для нього самим автором.

Ця книга стала для Марії оберегом. Щодня вона вчитувалась в палкі рядки, легко запам'ятовувала цілі вірші та поеми; уявляючи себе на сцені в ролі знедолених Шевченкових героїнь.

Батько бачив майбутнє своєї доньки в заміжжі за якимось поважним чином. Марія ж мріяла про консерваторію, сцену. Щоб уникнути конфліктів із родиною, в 17 років дівчина вийшла заміж за артилерійського офіцера О. Хлистова, який пообіцяв не перешкоджати сценічній кар'єрі дружини. Він і справді намагався виконати свою обіцянку, однак те, що він сприймав як жіночі примхи, було для Марії сенсом життя.

Після одруження О. Хлистова направляють у фортецю Бендери у Бессарабії, де Марія знайомиться з офіцером М.Тобілевичем (Садовським). Він запропонував дівчині влитися до першої української драматичної групи. Ця зустріч виявилась фатальною для обох людей. Через деякий час найсильніша пристрасть її життя змусила порвати із сім'єю і присвятити всю себе сцені. Своє сценічне ім'я Марія Костянтинівна узяла на згадку про родинне село Заньки.

Пізніше М. Кропивницький запросив Марію до своєї трупи і став її першим вчителем акторської майстерності. Він є автором п'єс, у яких актриса зіграла свої найкращі ролі. На одній з репетицій, перед виходом на сцену, Кропивницький зняв бірюзовий перстень і зі словами: “Заручаю тебе, Марусю, зі сценою, тепер мені є для кого писати драми”, – одягнув його актрисі на палець.

Так почалася сорокарічна тріумфальна епопея актриси. Всього у своєму репертуарі М. Заньковецька мала понад 30 ролей.

Марія Заньковецька першою в Україні була удостоєна звання народної артистки. На її честь названо Львівський національний драматичний театр.

З 1918 року і до останніх днів Марія Костянтинівна жила в Києві. В ніч на 4 жовтня 1934 року вона спокійно заснула і більше не прокинулася...

Весь Київ проводжав велику актрису на Байковий цвинтар, вистеляючи квітами її останню дорогу.

Література про життя і творчість

Книги:

Заньковецька (Адамовська) Марія // Проект Україна. Галерея національних героїв. – Харків : ТОВ «Бібколектор», 2012. – С. 392-393.

Заньковецька М. К. (1854- 1934) // Шаров, І. 100 видатних імен України / І. Шаров. – Київ : ВД «Альтернативи», 1999. – С. 147-151.

Маленька Ляпутета. Дитинство Марії Заньковецької / А. Багряна // Багряна, А. Анна багряна про Марію Заньковецьку, Олену Телігу, Вангу, Марію Приймаченко, Славу Стецько. – Київ : ТОВ Фірма «Антологія», 2016. – С. 4-21.

Марія Заньковецька // Це зробила вона. – Київ : Видавництво, 2018. – С. 16-17.

Марія Заньковецька – легенда українського театру // Українки в історії. – Київ : Либідь, 2004. – С. 259-264.

Перша народна // Козуля, О. Жінки в історії України. – Київ : Український центр духовної культури, 1993. – С. 118-122.

Талан. Життя і творчість Марії Заньковецької : фотокнига. – Київ : Мистецтво, 2004. – 288 с. : іл.